

Program rada Hrvatske gorske službe spašavanja – Stanice Zagreb za 2006. godinu

(The Program of Work of the Croatian Mountain Rescue Service - Zagreb Unit in 2006)

Dalibor Vučić

Hrvatska gorska služba spašavanja
Stanica Zagreb

Hrvatska gorska služba spašavanja (dalje GSS) krovna je nacionalna organizacija (jedinствена na cijelom teritoriju RH) specijalizirana za spašavanje sa nepristupačnih terena. GSS je neprofitnog karaktera i ne naplaćuje svoje usluge, a njeni pripadnici bez naknade i na visoko profesionalan način izvršavaju vrlo zahtjevne zadaće spašavanja s najnepristupačnijih lokacija i pri vremenskim prilikama kada to nijedna druga javna i profesionalna služba ne može, što je razumljivo jer se radi o najboljim alpinistima, speleolozima, visokogorskim skijašima i planinarima koje Hrvatska ima, te o ljudima koji to rade isključivo iz etičkih motiva. GSS je integrirana u svjetsku spasilačku asocijaciju IKAR-CISA-a i po kvaliteti je potpuno usporediva i kompatibilna s najkvalitetnijim službama takvog tipa u svijetu.

GSS je produžena ruka zdravstva u unapređenju zdravlja, prevenciji ozljeda, ali i prvoj pomoći unesrećenim građanima Hrvatske kada su ugroženi ili ozlijeđeni izvan urbanih sredina i nedostupni medicinskim službama. GSS je nezamjenjivi nacionalni resurs bez kojeg bi sigurnost na cjelokupnom prostoru Republike Hrvatske kao i nacionalni sustav traganja i spašavanja bio nepotpun i neučinkovit. U 55 godina svog postojanja HGSS je spasila ili na drugi način umanjila posljedice raznih nesreća za više od 7 000 ljudi. Broj intervencija neprestano raste, a samo u prošloj godini u 327 akcija spašavanja, spašeno je, ili otklonjena opasnost za gotovo dvostruki broj građana. Broj spriječenih nesreća zbog kontinuiranog i obimnog preventivnog djelovanja gorske službe, vjerojatno je višestruko veći. Pozivi na djelovanje su u većini slučajeva (90 %) na mobilne aparate spašavatelja preko kojih se prenose informacije koje su neophodne za pokretanje i provedbu akcije spašavanja. Mobilni aparati su mnogima spasili život i smanjili boli i invaliditet jer je uz njihovu pomoć unesrećena osoba puno brže locirana i vrijeme dolaska do nje je znatno kraće. Kod povreda bilo koje vrste vrijeme je ključan faktor za oporavak unesrećenog, a pogotovo kod težih ozljeda kada je vrijeme i presudan faktor za život unesrećene osobe koje se višestruko skraćuje za pronalazak osobe kojoj je potrebna pomoć ako je uspostavljen kontakt mobilnim aparatima sa terena.

Organizacija HGSS

HGSS je organizirana na teritorijalnom principu (14 stanica), ima 320 članova, 19 liječnika, 11 instruktora gorske službe spašavanja, 20 letaća spašavatelja, tri pilota helikoptera, vodiče i pse za traganje. U okviru GSS djeluje 8 stručnih Komisija, po specijalnostima: Komisije za helikoptersko spašavanje, Komisija za potrage i lavine, Komisija za medicinu spašavanja, Komisija za speleospašavanje, Komisija za opremu, Komisija za tehniku i školovanje, Komisija za sigurnost na uređenim skijalištima, Komisija za informiranje i analitiku. GSS skrbi o redovitoj obuci i licenciranju prema najvišim međunarodnim standardima te redovito prati i razmjenjuje iskustva sa svim relevantnim spasilačkim Službama u svijetu, a njeni pripadnici aktivno sudjeluju u radu stručnih organa IKAR-CISA i drugih spasilačkim asocijacijama.

HGSS posjeduje kapacitet (može mobilizirati veći broj ljudi) i teritorijalnu pokrivenost (pokriva područje skoro cijele Hrvatske). Posjeduje kvalitetne kadrove koje novači na dugoročno najispravniji i najprirodniji način (selekcijom najboljih iz Hrvatskog planinarskog saveza sa 20 000 registriranih članova).

Ima ekskluzivitet djelovanja, jer je osposobljena za spašavanja u svim uvjetima i tamo gdje druge (pa i profesionalne službe) ne mogu (litice, ponori, vremenske neprilike).

Vrijeme mobilizacije: HGSS je na raspolaganju na mobilnim telefonima od 0-24 h, 365 dana u godini. Organizacijom dežurstava moguće je postići trenutnu spremnost. Pripadnici službe u akciji spašavanja djeluju kao specijalizirane postrojbe.

PROGRAM RADA HRVATSKE GORSKE SLUŽBE SPAŠAVANJA – STANICE ZAGREB ZA 2006. GODINU

Ukratko o djelovanju GSS Stanice Zagreb:

Početak organiziranog gorskog spašavanja u Zagrebu seže u 1936. godinu kada je započela djelovati "izvježbana momčad za spašavanje" pri Središnjici Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu, u okviru slavne Alpinističke sekcije HPD-a. U njenom su sastavu bili tadašnji najistaknutiji zagrebački i ujedno najistaknutiji hrvatski alpinisti.

Osnutkom, 4. siječnja 1950. u Zagrebu, Gorske službe spašavanja Planinarskog saveza Hrvatske i njene prve momčadi pa sve do danas, stanovnici Zagreba i posjetitelji područja grada Zagreba, a i cijele Hrvatske su sigurni da će 24 sata na dan po bilo kojem vremenu ili u vrlo kratkom roku stići spasilačka ekipa i stručno pružiti potrebnu pomoć.

HGSS Stanica Zagreb svojim aktivnostima nije vezana samo uz područje grada Zagreba, nego je njezino djelovanje vezano uz sva planinska i prirodno teško pristupačna područja u Hrvatskoj.

Hrvatska gorska služba spašavanja Stanica Zagreb je brojno najveća Stanica u Hrvatskoj sa 61 članom od kojih je 5 liječnika, 7 instruktora HGSS, 5 letaća spašavatelja, 6 učitelja skijanja, te 3 člana osposobljena za spašavanje iz potopljenih speleoloških objekata i dubina u moru do 100 metara (jedina trojica u Hrvatskoj).

Do današnjeg dana HGSS Stanica Zagreb je odradila 141 akciju spašavanja.

Općenito o programu rada na području grada Zagreba:

Stanovnici grada Zagreba i cijele Županije zagrebačke, gravitiraju području parka prirode Medvednica, gdje upražnjavaju razne rekreativne, športske, planinarske, penjačke, speleološke, biciklističke i druge aktivnosti. Aktivni su preko cijelog tjedna, ali najintenzivnije za vrijeme vikenda, blagdana i školskih praznika.

Posljednjih godina poraslo je zanimanje za omiljeno zagrebačko izletišta. Uvođenjem obilježenih biciklističkih staza drastično se povećao broj brdskih biciklista, a samim tim i povećana opasnost od ozljeđivanja.

Proširenjem skijaških staza na Sljemenu, umjetnim zasniježenjem, te postavljanjem reflektora za noćno skijanje značajno se povećao broj skijaških dana, a uređenjem i asfaltiranjem ceste od podnožja Medvednice do donje stanice skijaške žičare sa sjeverne (zagorske) strane i broj posjetitelja. To je rezultiralo i bitnim povećanjem akcija spašavanja, ali i broja dežurstava na skijalištu Sljeme.

Cilj dežurstava je iz godine u godinu povećanje kvalitete i brzine spašavanja, te sigurnosti kretanja građana po Medvednici, ali i svim drugim brdskim, planinskim i prirodno teško pristupačnim predjelima Hrvatske. Kvalitetna besplatna usluga HGSS-a za akcije spašavanja izuzetno je važna i za odvijanje turističke djelatnosti, jer se sve više organiziraju aktivni sadržaji s avanturističkim

obilježjima u planinskim predjelima, špiljama kanjonima i sl., ali i u samom Gradu (sve su učestalije utrke urban challenge na području Jaruna, samog grada Zagreba i Medvednice, kao i razni brdski maratoni, te MTB utrke na području Medvednice).

Velika je uloga HGSS-Stanice Zagreb u organizaciji skijaškog natjecanja za svjetski kup na Sljemenu pod nazivom Snježna kraljica na kojemu sudjeluje svjetska elita ženskog skijanja. U organizaciji HGSS Stanice Zagreb planirano se petodnevno cjelodnevno i noćno dežurstvo svih članova Stanice uz fizičku potporu članova drugih Stanica. Prošlogodišnje iskustvo pokazalo nam je da je za manifestaciju takvih razmjera, prije samog dežurstva potrebno na pripremu utrošiti daleko više vremena i energije nego na samom dežurstvu. Napominjemo da je HGSS na istom natjecanju prošle i ove godine pružila po svim europskim standardima vrhunsku uslugu spašavanja, kako na samoj pisti tako i u gledalištu u kojemu je bilo istovremeno oko 20 000 gledatelja. Nije potrebno naglašavati da je to događaj vrlo visokog rizika, a mogućnost ozljeđivanja posjetitelja iznimno velika i izvjesna. Prošle je godine uspješno izvedeno uz jednu akciju u ciljnoj ravnini i 23 akcija spašavanja unesrećenih posjetitelja u gledalištu u vrijeme održavanja utrke FIS-a. Najčešći uzrok povreda bilo je poskliznuće na ledenoj stazi, pa su najzastupljenije povrede nogu – istegnuća i lomovi skočnog zgloba, potkoljenice i koljena. Bila su 4 slučaja iscrpljenosti. Najopasnijim se pokazalo penjanje gledatelja na stabla gdje je moglo doći do padova s tragičnim posljedicama. Zabilježen je jedan takav slučaj pada sa 7 m visine u kojem je gledatelj na sreću zadobio samo posjekotinu nosa i usnice. Izuzetno su se problematičnim pokazale dvije alkoholizirane osobe koje su spašavatelji pronašli kako spavaju u snijegu. U slučaju da se takve osobe ne pronađu došlo bi do smrzavanja i smrti. Najbolji način da se ove situacije izbjegnu je nekonzumacija alkoholnih pića u gledalištu na što apeliramo i ovim putem.

Pripadnici HGSS-a i HPS-a na osnovu prošlogodišnjeg iskustva u osiguranju FIS WC Zagreb – Sljeme SNOW QUEEN 2006. odradili su kvalitetne preventivne mjere što se odrazilo na značajno manjem broju akcija spašavanja. Unaprijed izvršenim vježbama: spašavanja s helikopterom i pripadnicima Specijalne policije, spašavanja s žičare, spašavanja akcijom (čamac za transport unesrećenog po snijegu) i snježnim motornim sanjkama pripadnici HGSS u potpunosti su predvidjeli sve moguće scenarije za brže i bolje spašavanje unesrećenih osoba.

Ove se godine već pri kupnji karata dijelio letak s preporukama organizatora, HPS-a, HGSS-a, DUZS-a tako da su se posjetitelji bolje pripremili. U suradnji sa HPS-om, piljevinom su posipani pristupni putevi, te su ukopavane stube na strmijim dijelovima pa su zabilježene samo dvije akcije spašavanja zbog pokliznuća. Ostalih pet intervencija odrađeno je zbog ranijih ozljeda unesrećenih koje su izazivale jaku bol u tri slučaja, te jedan zbog alkoholiziranosti i jedan zbog iscrpljenosti. Posebno treba istaknuti upotrebu motornih sanjki koje su značajno olakšale rad HGSS, kako u radu na preventivi tako i u samom spašavanju.

Ovo je bilo drugo iskustvo osiguranja ovako značajne utrke s više od 20.000 posjetilaca. Ukupno je bilo prisutno preko 110 spašavatelja.

Sve aktivnosti Hrvatske gorske službe spašavanja tijekom održavanja FIS WC natjecanja izvedene su brzo, kvalitetno i uspješno. Helikopter Specijalne policije bio je spreman u Bistri za slučaj teške povrede.

Na samoj skijaškoj stazi za vrijeme utrke nije bilo akcija spašavanja. Tri spašavateljske ekipe s liječnicima bile su raspoređene uz stazu i spremne za pružanje prve pomoći. U ciljnoj ravnini jedan član HGSS-a s dežurnim liječnikom provjeravao je stanje natjecateljica koje su imale padove.

Svih sedam akcija spašavanja bile su u gledalištu u predjelu Krumpirišta.

Dugoročni cilj HGSS Stanice Zagreb je postizanje visokog nivoa educiranosti građana o ponašanju i kretanju u planinama, opasnostima, spašavanju i samopomoći, pružanju prve pomoći, te čuvanju prirodnih ljepota, a prvenstveno smanjivanju broja nesreća u planini.

Trenutni cilj Stanice je povećanje sigurnosti kretanja građana Zagreba i svih ostalih posjetitelja Medvednice, te besplatno pružanje prve pomoći i transporta unesrećenih do mjesta na kojemu ih preuzimaju nadležne službe kao npr. Hitna medicinska pomoć ili Policija.

Što se tiče samih članova službe, članovi HGSS su volonteri koji ne naplaćuju akcije spašavanja, a odrađuju ih profesionalno. Cilj HGSS odnosno Stanice Zagreb je konstantno usavršavanje tehnike spašavanja (sudjelovanjem na skupovima službi za spašavanje cijelog svijeta IKAR-CISA, kao i sudjelovanjima na međunarodnim tečajevima spašavanja, te organizacijom i održavanjem tečajeva i vježbi spašavanja raznih profila), usavršavanje u pružanju prve pomoći (školovanje članova u pružanju prve pomoći po svjetski priznatom BTLS sistemu), usavršavanje novih tehnika (carving) skijanja slanjem članova u školu carving skijanja, te organiziranjem internih tečajeva za članove HGSS-a, osposobljavanje članova Stanice za potragu i spašavanje pod vodom (spašavanje unesrećenih speleologa iz vodenih dijelova speleoloških objekata – sifona, kao i potraga i spašavanje iz gradskih vodenih objekata – Jarun / Bundek) i dr.

Za 2006. godinu planirali smo i većinu toga i ostvarili:

-Isplanirati i ostvariti dežurstva na planinarskim stazama vršnog dijela Medvednice koja traju u razdoblju od 15.12. do 15.04. i to svakim danom bez obzira je li to radni dan ili vikend. Planirano je dežurstvo po dva spašavatelja uz uporabu terenskog vozila od 8 do 17 sati.

-Isplanirati i ostvariti dežurstva na mnogim Urban challenge i MTB utrkama kao i sve popularnijim kros i maraton utrkama po Sljemenu, raznim organiziranim planinarenjima, hodočašćima i sl. na Sljemenu i okolici Zagreba.

-Isplanirati i ostvariti dežurstva na skijalištu Sljeme i to prilagođena (pojačana) dežurstva vikendom i praznicima, kao i dežurstva radnim danom. Tu su posebna dežurstva na skijalištu na noćnom skijanju. Planirano je vikendom i praznikom po četiri spašavatelja u vrijeme dok vozi skijaška žičara, radnim danom po dva spašavatelja također u vrijeme rada skijaške žičare, a noćno skijanje pokriveno je sa po tri spašavatelja (po potrebi i više) u vrijeme rada skijaške žičare.

-Isplanirati i ostvariti izvanredna dežurstva na treninzima naše skijaške reprezentacije na Sljemenu.

-Isplanirati i ostvariti posebna dežurstva na sve mnogobrojnijim skijaškim i snowboard natjecanjima na Sljemenu.

-Isplanirati i ostvariti zahtjevno dežurstvo na noćnom ženskom slalomu svjetskog kupa "Snježna kraljica 2006."

-Isplanirati i izvesti redovne vježbe spašavanja i to: vježbe prve pomoći, vježbe spašavanja sa skijaške žičare, vježba vožnje unesrećenog niz padinu akijom, vježba potrage (organizacija, logistika, vježbe sa psima), vježbe spašavanja sa visokih objekata u gradu – stijenske vježbe, vježbe spašavanja iz speleoloških objekata, vježbe za spašavatelje ronioce, vježbe za spašavatelje letače – helikopterska vježbe i dr.

-Akcije spašavanja i potrage za nestalim osobama za koje se pretpostavlja da su nestale u okolici Zagreba nije moguće planirati, ali na iskustvu prethodnih godina može se približno odrediti broj od desetak potraga.

-Da bi ostvarili postavljene ciljeve potrebno je preventivno i promidžbeno djelovanje Stanice. Tako ćemo uvesti uz postojeće dvije i treću tel. liniju na koje građani mogu potražiti savjet ili pokrenuti akciju spašavanja u bilo koje doba dana ili noći; svake godine tiskamo i dijelimo po planinarskim domovima, žičarama, sportskim dućanima i sl. brošure sa naputcima i savjetima za sigurnije kretanje u planinama i na skijalištima; načinili smo internet stranice sa obavijestima i korisnim savjetima koje redovito dopunjavamo aktualnim informacijama (www.gss-zg.hr) naši članovi godinama sudjeluju u radu planinarskih, alpinističkih, speleoloških i sl. škola i tečajeva, te se tako aktivno uključuju u rad na osposobljavanju ljudi u sigurnijem kretanju u planinama. Također je HGSS obavezan načiniti i dopunjavati plan zaštite i spašavanja za grad Zagreb (segment gorskog spašavanja).

-Kako bi se razina usluge HGSS-a Stanice Zagreb digla na viši nivo, uz postojeće staro terensko vozilo posuđeno je od HGSS-a još jedno novo, a u planu je nabava novog terenskog vozila u zamjenu za staru i dotrajalu Ladu Nivu.

-Pošto je karakteristika sljemenskih spašavanja sa skijaških staza, za razliku od ostalih europskih skijališta, da se unesrećeni mora prvo "dići" na vrh kako bi ga se spustilo u Zagreb, posuđene su od HGSS-a jedne motorne sanjke. Pošto su ove samo posuđene, u planu je umjesto njih nabava vlastitih, za transport akije (čamac za transport unesrećenog po snijegu) uz brijeg.

-Nepotrebno je govoriti kako su skije s vezovima uz toliki broj dežurstava na tvrdim stazama i terenu izvan staza (planinarski putevi) postale potrošni materijal, te ih je potrebno svake godine mijenjati novima. Također je porasla i količina utrošenog sanitetskog materijala kao i goriva za terenske automobile i motorne sanjke.

Kroz ovaj Plan za 2006. godinu prikazane su sve aktualnosti i aktivnosti Stanice Zagreb, a za sve daljnje informacije vezano za rad Službe i rad Stanice Zagreb slobodno me kontaktirajte na brojeve iz zaglavlja i na mail adresu dado@gss.hr, te na našoj službenoj adresi www.gss-zg.hr možete dobiti mnoštvo podataka i slika.

Kontakt adresa:
Pročelnik GSS Stanice Zagreb
Dalibor Vučić, dipl. ing.